M.Ö. II. BİN ANADOLU TERAZİ KEFELERİ HAKKINDA GÖZLEMLER

F. Gülden EKMEN[1]

Öz

Tunç Çağı'ndan beri antik çağlarda ve günümüzde ticaret hayatının vazgeçilmez aracı olan teraziler, kullanılmaya başlandığı ilk günden itibaren çeşitli tiplerde üretilmişlerdir. M.Ö. III. Binden itibaren Yakındoğu'da kullanılan ilk terazi tipi eşit kollu terazidir. Karşılaştırma yapılarak tartma prensibine dayalı olan bu tip teraziler, bir kolun uçlarına eşit yükseklikte asılmış iki yuvarlak kefeden oluşur.

Eşit kollu terazilerle tartma yapılırken metal ve taştan yapılmış ağırlıklar kullanılır. Terazinin bir kefesine alınan ya da satılan mal, diğer kefesine ise başta kurşun ve hematitten yapılmış olan ağırlıklar konulur. Kültepe kazılarında hematit ve kaya kristalinden yapılmış çeşitli tipte ağırlıklar bulunmuştur. Söz konusu ağırlıklar içinde ördek biçimli olanlar hafir tarafından Babil tipi olarak adlandırılmıştır.

Anadolu'da, M.Ö. III-II. Binde kullanılan eşit kollu terazilere ait bulgular Bozüyük (Bilecik), Troya (Çanakkale), Küllüoba (Eskişehir), Kültepe (Kayseri), Boğazköy (Çorum) ve Sirkeli Höyük'te (Adana) ele geçmiştir. Mısır Duvar Resimlerinden tasvirleri bilinen eşit kollu terazilerin kullanımı M.Ö. II. Binde gelişen ticaretin etkisiyle yaygınlaşmıştır. Anadolu, Suriye, Mezopotamya, Kıbrıs, Thera Adası ve Kıta Yunanistan'da altın ve bronzdan yapılmış örnekleri yerleşimlerde ve mezarlarda bulunmuştur.

M.Ö. II. Binden sonra eşit kollu terazilerin kullanımı devam etmiştir. Bunu kanıtlayan bulgular Anadolu'da Boğazköy, Suriye'de Ugarit ve Nuzi'de ele geçmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Terazi Kefeleri, Hitit, Anadolu, Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Erken Tunç Çağı.*

Observations on the Anatolian Scale Pans in the Second Millenium B.C.

Abstract

Balances have been produced in different forms since their first use in facilitating trade during the Bronze Age, until the present day. The earliest form used in the Near East since the III. Millennium B.C. is the beamed scale. This type of balance consists of two small pans hung at equal lengths from each end of a beam which operates on a basis of comparison of weights.

Weights were used with balances. Goods to be bought or sold were placed in the one scale pan, and the weight in the other pan. Weights were made of metal or stone, especially lead and hematite. Different types of weights made of rock crystal and hematite have been documented at the Kültepe excavations. Duck-shaped weights have been described as the Babylonian type.

[1]Araş. Gör. F. Gülden EKMEN, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Sıhhıye-Ankara-TÜRKİYE, guldennet@hotmail.com

Examples of balances used in Anatolia during the III. and II. Millennia B.C. have been uncovered at Bozüyük (Bilecik), Troia (Çanakkale), Küllüoba (Eskişehir), Kültepe (Kayseri), Boğazköy (Çorum) and Sirkeli Höyük (Adana) and they depicted in Egyptian wall paintings. Their use became more widespread due to the increasing trade activities during the II. Millennium B.C. Examples of balances made from gold and bronze have been widely documented at settlements and cemeteries in Anatolia, Syria, Mesopotamia, Cyprus, Aegean islands and Mainland Greece.

Balances have continued in use after the second millenium B.C. Evidences have been uncovered at Boğazköy-Anatolia, at Ugarit and Nuzi-Syria.

Key Words: *Scale Pans, Hittite, Anatolia, Assyrian Trade Colonies Period, Early Bronze Age.*